

من الأحاديث الشريفة

مؤلف:

ملا صابرجان بن ملا عبد البديع

Таржимон:
Анвар Аҳмад

Қозондаги "Маъориф" нашриёти.
И. Н. Харитоновна типографияси, 1915 мелодий йил.

Тошкент:
2016 йил

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1 - قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَارًا يُقَالُ لَهَا دَارَ الْفَرَحِ، لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ فَرَّحَ الصَّبَّيَانَ.
(حديث مرفوع أخرجه الديلمي وابن عدي)

1. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам айтдилар:

"Жаннатда бир ҳовли бор, уни шодлик ҳовлиси деб аталади. Унга фақат ёш болаларни хурсанд қилганлар киради холос".

2- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَزِيدُ فِي عُمْرِ الرَّجُلِ بِبِرِّهِ وَالِدَيْهِ.
(رَوَاهُ أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ)

2. Аниқки, Аллоҳ таоло кишининг умрини ота-онасига қилган яхшилиги сабабли узайтиради.

3 - طَاعَةُ اللَّهِ طَاعَةُ الْوَالِدِ، وَمَعْصِيَةُ اللَّهِ مَعْصِيَةُ الْوَالِدِ.
(أخرجه الطبراني في الأوسط، وفي سنده ضعف).

3. Отага итоат қилиш Аллоҳга итоат қилишдир. Отага осий бўлиш Аллоҳга осий бўлишдир.

4- رَضِيَ الرَّبُّ فِي رِضَى الْوَالِدَيْنِ، وَسَخَطَهُ فِي سَخَطِهِمَا.
(رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ)

4. Ота-онанинг розилиги Роббнинг розилигидир.
Икковларининг норозиликлари Роббнинг
норозилигидир.

5- ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ، وَدَعْوَةُ
الْمُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ.
(شُعَبُ الْإِيمَانِ)

5. Шубҳасиз уч дуо қабул қилингандир: Отанинг
болага қилган дуоси, мусофирнинг дуоси ва
мазлумнинг дуоси.

6- أَكْبَرُ الْكِبَائِرِ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَشَهَادَةُ الزُّورِ.
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

6. «Катта гуноҳларнинг энг каттаси, Аллоҳга
ширк келтириш, одам ўлдириш, ота-онага оқ
бўлиш ва ёлғон гувоҳлик.

7- مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ غُفِرَ لَهُ وَكُتِبَ بَرًّا
(رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ)

7. Ким ота-онасининг қабрини ёки улардан бирини ҳар жума куни зиёрат қилса, унинг гуноҳлари кечирилади ва ота-онасига яхшилик қилди деб ёзиб қўйилади.

8- زُورُوا إِخْوَانَكُمْ وَسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ وَصَلُّوا فَإِنَّ لَكُمْ فِيهِمْ عِبْرَةً
(الديلمى عن عائشة)

8. Биродарларингизни зиёрат қилинглар, уларга салом беринглар ва алоқани тикланглар, чунки, бунда сизлар учун ибратланиш бор.

9- صَلِّةُ الرَّحِمِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَحُسْنُ الْجَوَارِ يُعَمِّرُنَ الدِّيَارَ وَيَزِدْنَ فِي الْأَعْمَارِ
(حم هب) عَنْ عَائِشَةَ

9. Силаи раҳм (қариндошлар билан алоқани тиклаш), яхши хулқ ва яхши қўшничилик диёрларни обод қилиб, умрни узайтиради.

10- اِنَّهُنَّ لَا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَاطِعُ الرَّحِمِ وَجَارُ السُّوءِ

10. Аллоҳ қиёмат куни икки тоифа кишига қарамайди:

1. Қариндошлик алоқаларини узувчи киши.

2. Ёмон қўшни.

11- اتَّقُوا اللَّهَ وَاَعْدِلُوا فِي اَوْلَادِكُمْ.

11. Аллоҳдан қўрқинглар ва фарзандларингиз орасида адолат қилинглр.

12 - أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْفَعُهُمْ لِعِيَالِهِ.

12. Аллоҳ таолога бандаларнинг энг суюклиси, ўз оиласига манфаатлироқ бўлганидир.

13 - خَيْرَكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ.

13. Сизларнинг яхшиларингиз – ўз аҳли оиласига яхши муносабатда бўлганингиздир.

14 - شَرُّ النَّاسِ الْمُضَيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ.

14. Ўз аҳли оиласига тазйиқ қилувчи инсонларнинг ёмонидир.

15 - أَعْظَمُ النَّاسِ حَقًّا عَلَى الْمَرْأَةِ زَوْجُهَا وَأَعْظَمُ النَّاسِ حَقًّا عَلَى الرَّجُلِ أُمُّهُ.

15. Аёл учун унинг эри энг ҳаққи улуғидир.
Эркак учун эса, она энг буюгидир.

16 – ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَحِفُّ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ: ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ وَذُو الْعِلْمِ وَإِمَامٌ مُتَّقِطٌ.

16. Уч тоифа инсонларнинг қадрини мунофиқ кимса билмайди. Улар: Исломда кексайган қариялар, илмли инсонлар ва адолатли бошлиқлар.

17 – إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَارًا يُقَالُ لَهَا دَارُ الْفَرَحِ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ فَرَحَ يَتَامَى الْمُسْلِمِينَ.

17. Жаннатда бир ҳовли бор, уни шодлик ҳовлиси деб аталади. Унга фақат мусулмонлар етимларини хурсанд қилганлар киради холос".

18 – لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْمَسَاكِينِ وَالْفُقَرَاءِ.

18. Ҳар бир нарсанинг калити бор. Жаннатнинг калити – мискин (ҳеч нарсаси йўқ)ларни ва фақир (бироз нарсаси бор камбағал)ларни яхши кўришликдир.

19 – أَتُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُذْرِكَ حَاجَتَكَ؟ اِرْحَمِ الْيَتِيمَ وَامْسَحْ رَأْسَهُ وَأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ يَلِنَ قَلْبُكَ وَتُذْرِكَ حَاجَتَكَ.

19. Қалбинг юмшашини ва эҳтиёжинг қондирилишини яхши кўрасанми? Етимга раҳм қил, бошини сила, таомингдан уни ҳам таомлантир! Шунда қалбинг юмшайди ва эҳтиёжинга эришасан.

20 – خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَشَرُّ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ. أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا.

20. Муслмонларнинг хайрли уйи, у уйда етим бўлиб, унга яхши муносабат қилинади. Муслмонларнинг ёмон уйи эса, унда етим бўлиб, унга ёмон муносабат қилинади.

21 – إِذَا أَتَاكُمْ الرَّائِرُ فَأَكْرِمُوهُ.

21. Агар меҳмон келса, уни ҳурматини жойига қўйинглар.

22 – بئْسَ الْقَوْمُ لَا يَنْزِلُونَ الضَّيْفَ.

22. Меҳмондўстлик қилмайдиган қавм бунча ҳам ёмон.

23 – نَهَى عَنِ التَّكْلِيفِ لِلضَّيْفِ.

23. Меҳмонга ортиқча мулозамат қилишдан манъатдилар.

24 – إِنَّ مِنَ السُّنَّةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ ضَيْفِهِ إِلَى بَابِ الدَّارِ.

24. Киши меҳмонни ҳовлининг эшигигача кузатиб чиқиши суннатдир.

25 – لَا يَشْبَعُ الْمُؤْمِنُ دُونَ جَارِهِ.

25. Мўмин банда қўшниси оч туриб, ўзи тўк юрмайди.

26 – مَا خَفَّفَتْ عَنْ خَادِمِكَ مِنْ عَمَلِهِ فَهُوَ أَجْرٌ لَكَ فِي مَوَازِينِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

26. Қўл остингдаги ходимингни ишини енгиллатсанг, у сен учун қиёмат куни тарозу босадиган ажр мукофот бўлади.

27 – إِذَا اسْتَأْجَرَ أَحَدُكُمْ أَجِيرًا فَلْيُعَلِّمَهُ أَجْرَهُ.

27. Агар сизлардан кимдир хизматкор мардикор ишчи ёлласа, албатта унга иш ҳаққини таъйин қилсин.

28 – أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجْفَأَ عَرْقُهُ.

28. Хизматчининг баданидаги оққан тер қуримасидан олдин иш ҳаққини беринглар.

29 – اللَّهُ اللَّهُ فِيمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ الْبِسْوَ ظُهُورَهُمْ وَأَشْبِعُوا بُطُونَهُمْ وَالْيُنُوقَ لَهُمُ الْقَوْلَ.

29. Қўл остингиздаги хизматкорлар хусусида Аллоҳдан кўрқинглар, Аллоҳдан кўрқинглар! Устларига кийим-бош кийдириглар, қоринларини тўйдириглар, уларга мулойим сўз айтиглар!

30 – مَنْ آذَى ذَمِيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ وَمَنْ كُنْتُ خَصْمُهُ خَصَمْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

30. Кимки зиммий (ислом мамлакатадаги бошқа дин вакили)га озор етказса, мен унинг даъвочиси бўламан. Агар мен кимга даъвогар бўлсам, озор берган билан қиёмат кунида хусуматлашаман.

31 – رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّحَبُّبُ إِلَى النَّاسِ وَاصْطِنَاعُ الْخَيْرِ إِلَى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ.

31. Аллоҳга иймон келтиргандан кейинги ақлнинг боши одамларга муҳаббатли бўлиш ҳамда ҳар-бир яхши ва ёмонга яхшилик қилиш.

32 – الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.

32. Мўминнинг мўминга нисбатан мисоли бир бирини мустаҳкам ушлаб турган бинога ўхшайди.

33 – اعْرِفُوا أَنْسَابَكُمْ تَصِلُوا أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّهُ لَا قُرْبَ بِالرَّحِمِ إِذَا قُطِعَتْ وَإِنْ كَانَتْ قَرِيبَةً وَلَا بَعْدَ بِهَا إِذَا وُصِلَتْ وَإِنْ كَانَتْ بَعِيدًا.

33. Насабларингизни билинглар, қариндош уруғлар билан алоқаларни тикланглар, чунки қариндошлик алоқаси узилса яқинлик қолмайди гарчи яқин бўлса ҳам. Агар алоқа тикланиб турса узоқлик қолмайди гарчи узоқ бўлинса ҳам.

34 – لِأَنَّ أُعَيْنَ أَخِي الْمُؤْمِنِ عَلَى حَاجَتِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَاعْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ.

34. Мўмин биродаримга ҳожати учун ёрдам беришим мен учун Масжидул ҳаромда бир ой рўза тутиб, эътикоф ўтиришимдан севимлироқдир.

35 – إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ.

35. Албатта мен ахлоқларнинг энг салоҳиятлисини мукаммал қилиш учун (пайғамбар қилиб) юборилдим.

36 – إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِيُذْرِكَ بِحُسْنِ الْخُلُقِ دَرَجَةً الْقَائِمِ الصَّائِمِ.

36. Албатта мўмин киши гўзал хулқи билан рўза тутиб ибодат қилувчи даражасига етади.

37 – رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ.

37. Иймондан сўнг ақлнинг боши инсонлар билан яхши муносабатда бўлиш.

38 – تَهَادَوْا تَحَابُّوا.

38. Ўзаро ҳадя улашинглар муҳаббатли бўласизлар.

39 – أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ.

39. Садақанинг афзали икки адоватчининг орасини яраштиришдир.

40 – أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ.

40. Саломни ёйинглар, таом улашинглар, Аллоҳ буюрганидек биродар бўлинглар.

41 – مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَتَصَفَّيَانِ فَيَتَصَافِحَانِ إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا.

41. Икки мусулмон учрашганларида қўл бериб сўрашишса, ажралиб кетишларидан олдин гуноҳлари мағфират қилинади.

42 – إِذَا تَصَافَحَ الْمُسْلِمَانِ لَمْ تَفَرَّقْ أَكُفُّهُمَا حَتَّى يُغْفَرَ لَهُمَا.

42. Қачон икки мусулмон қўл бериб сўрашса, уларнинг кафти ажралмай туриб икковининг гуноҳлари кечирилади.

43 – السَّلَامُ قَبْلَ السُّؤَالِ فَمَنْ بَدَأَ بِالسُّؤَالِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ.

43. Савол беришдан олдин салом лозим. Ким саломдан олдин савол бошласа, унга жавоб берманг.

44 – أَبْخَلُ النَّاسِ مَنْ بَخُلَ بِالسَّلَامِ.

44. Энг бахил инсон салом айтишни қизғанадиган кишидир.

45 – خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.

45. Одамларнинг хайрлиси одамлар учун манфаатлироқ бўлгандир.

46 – خَابَ عَبْدٌ وَخَسِرَ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَلْبِهِ رَحْمَةً لِلْبَشَرِ.

46. Агар Аллоҳ таоло бир банданинг қалбида инсониятга раҳм-шафқат жойламаган бўлса, у хасрат ва надоматда қолибди.

47 – كُلُّ مَعْرُوفٍ صَنَعْتُهُ إِلَى غَنِيِّ أَوْ فَقِيرٍ فَهُوَ صَدَقَةٌ.

47. Хоҳ бойга, хоҳ камбағалга нисбатан қилган барча яхшилигинг – садақадир.

48 – مَا فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ عَطِيَّةٍ بِصَدَقَةٍ أَوْ صِلَةٍ إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا كَثْرَةً وَمَا

فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ مَسْئَلَةٍ يُرِيدُ بِهَا كَثْرَةً إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا قَلَّةً.

48. Киши садақа улашиш ёки қариндошлик алоқасини боғлаш эшигини очса, Аллоҳ таоло унга кўпликни зиёда қилади. Киши тиланчилик эшигини очиб, бу билан маблағи кўпайишни хоҳласа, Аллоҳ таоло унга қашшоқликни зиёда қилади.

49 – اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

49. Хурмонинг ярмини бериб бўлса ҳам жаҳаннам оловидан сақланинг. Агар уни топа олмасангиз, ширин сўз билан ҳам дўзахдан сақланинг.

50 – دَرَاهِمُ الرَّجُلِ يُنْفِقُ فِي صِحَّتِهِ خَيْرٌ مِنْ عِتْقِ رَقَبَةٍ عِنْدَ مَوْتِهِ.

50. Кишининг соғлом ҳолида қилган бир дирҳам миқдордаги эҳсони ўлим ҳолатида бир қулни озод қилганидан яхшироқ.

51 – قَرْضُ الشَّيْءِ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ.

51. (Бирор нарсани) қарз бериб туриш, садақа қилгандан яхшироқ.

52 – أَمِطِ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنَّهُ لَكَ صَدَقَةٌ.

52. Йўлдан озор берадиган нарсани олиб ташла, мана шу ҳам сен учун садақадир

53 – مَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ حَتَّى يَنْظُرَ فِي حَوَائِجِهِمْ.

53. Ким мусулмонларнинг ишларига бошлиқ бўлатуриб, уларнинг талаб эҳтиёжларини бажармаса Аллоҳ ҳам асло унинг ҳожатини раво қилмайди.

54 – مِنَ الْمَرْوَةِ أَنْ يَنْصُتَ لِأَخِيهِ إِذَا حَدَّثَتْهُ وَمِنْ حُسْنِ الْمَمَاشَةِ أَنْ يَقِفَ الْأَخُ لِأَخِيهِ إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ نَعْلِهِ.

54. Биродари гапирганда жим туриши мурувватдандир. Биродарининг пойабзал ипи узилганда тўхтаб туриши пиёда юришнинг гўзал одобларидандир.

55 – الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى أَدَاهُمْ أَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ وَلَا يَصْبِرُ أَدَاهُمْ.

55. Одамларга қўшилиб уларнинг озорларига сабр қиладиган мўмин одамларга қўшилмай ва улардан етадиган азиятларга бесабр бўладиган мўминдан афзалроқдир.

56 – الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَيُؤْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ وَخَيْرُ النَّاسِ
أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.

56. Мўмин банда дўст тутиб ва дўст тутинади, демак кимки бирлашмаса ва бирлаштирмаса унда яхшилик йўқ. Одамларга фойдаси теккан инсон одамларнинг яхшироғидир.

57 – اتَّقُوا اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكَبُوهَا صَالِحَةً وَكُلُوهَا صَالِحَةً
لِلْأَكْلِ.

57. Тилсиз ҳайвонлар борасида Аллоҳдан қўрқинглар! Уларни минишга яроқли ҳолатида мининг ва ейишга яроқли ҳолида сўйинг!

58 – أَمَا بَلَغَكُمْ إِنِّي لَعَنْتُ مَنْ وَسَمَ الْبَهِيمَةَ فِي وَجْهِهَا أَوْ ضَرَبَهَا فِي وَجْهِهَا.

58. Ҳайвонларнинг юзига тамға босувчи ёки юзига зарб билан урувчини лаънатлаганим сизларга етиб келдимиз?!

59 – كَفَى بِالْمَرْءِ سَعَادَةً أَنْ يُوثِقَ بِهِ فِي أَمْرِ دِينِهِ وَدُنْيَاهُ.

59. Кишига дин ва дунё ишида ишонилса, бу унинг саодатли эканига кифоядир.

60 – تَحَرَّوْا الصِّدْقَ وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ فِيهِ الْهَلَكَةَ فَإِنَّ فِيهِ النِّجَاةَ وَاجْتَنِبُوا الْكُذِبَ
وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ فِيهِ النِّجَاةَ فَإِنَّ فِيهَا الْهَلَكَةَ.

60. Ростгўй нарсага амал қилинглр, гарчи унда ҳалокатни кўрсангиз ҳам. Барибир унда нажот бўлади. Ёлғондан четланинглр гарчи унда нажотни кўрсанглр ҳам. Барибир унда ҳалокат бўлади.

61 – مَنْ أَعْطَى اللَّهُ وَمَنَعَ اللَّهُ وَأَحَبَّ اللَّهُ وَأَبْغَضَ اللَّهُ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ إِيمَانَهُ.

61. Ким Аллоҳ учун берса, Аллоҳ учун манъ қилса, Аллоҳ учун яхши кўрса, Аллоҳ учун ёмон кўрса, демак у иймонини комил қилибди.

62 – رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً تَكَلَّمَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ.

62. Гапириб фурсатдан фойдаланса ёки жим туриб омонда қолса ана шу кишига Аллоҳ раҳм қилсин.

63 – إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ وَيُعْطِي عَلَيْهِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ.

63. Албатта Аллоҳ раҳмлиқдир, раҳмдилликни яхши кўради. Шафқатсизга ато қилмаган нарсани Раҳмдилга ато қилади.

64 – كَانَ أَيُّوبَ أَحْلَمَ النَّاسِ وَأَصْبَرَ النَّاسِ وَأَكْظَمَهُمْ لِعَيْظٍ.

64. Айюб алайҳиссалом инсонларнинг энг ҳалими, инсонларнинг энг сабрлиси ва энг ғазабини босувчилари эдилар.

65 – ثَلَاثٌ يُدْرِكُ بِهَا الْعَبْدُ رَغَائِبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الصَّبْرُ عَلَى الْبَلَايَا وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالِدُّعَاءُ فِي الرَّحَاءِ.

65. Банда уч ҳолатда дунё ва охиратнинг яхшиликларига етишади.

1. Балоларга сабр қилганда. 2. Қазои қадарга рози бўлганда. 3. Кенгчиликда дуо қилганда.

66 – لَيْسَ الشَّدِيدُ بِصُرْعَةٍ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ.

66. Жасорат курашиш билан эмас, балки ғазабланганда ўз нафсига ғолиб келиш биландир.

67 – أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَشَدِّكُمْ أَمَلَكُمْ لِنَفْسِهِ عِنْدَ الْغَضَبِ.

67. Сизларни кучлиларингизга далолат қилмайми?! Ғазаб келганда ўз нафсига ғолиб келадиганингиз энг кучлиларингиздир.

68 – الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ.

68. Жамоат бўлиб бирлашиш раҳматдир. Фирқа бўлиб бўлиниш азоб уқубатдир.

69 – الْجَنَّةُ دَارُ الْأَسْحِيَاءِ.

69. Жаннат–қўли очиқ сахийлар ҳовлисидир.

70 – خَصَلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ إِلَّا فِي الْمُؤْمِنِ: السَّخَاءُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ.

70. Икки хислат фақатгина мўмин кишида жам бўлади: сахийлик ва гўзал хулқ.

71 – خَصَلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَسُوءُ الْخُلُقِ.

71. Мўмин кишида икки хислат жам бўлмайди: Бахиллик ва ёмон хулқ.

72 – إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ بِحَدِيثٍ ثُمَّ التَّفَتَ فَهِيَ أَمَانَةٌ.

72. Агар киши бир сўзни гапириб, сўнгра ўнг ва сўлга қараб қўйса, демак бу омонатли гапдир.

73 – التَّسْوِيفُ شِعَارُ الشَّيْطَانِ يُلْقِيهِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ.

73. Сусткаш бўлиб, ортга суриш шайтоннинг мўминлар қалбларига улоқтирадиган тамғасидир.

74 – الْأَسْتِئْذَانُ ثَلَاثٌ، فَإِنْ أُذِنَ لَكَ وَإِلَّا فَارْجِعْ.

74. Изн сўраш уч мартадир, агар сизга изн берилса (киринг), бўлмаса қайтиб кетинг.

75 – إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ نَعْلِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَمْشِ فِي الْأُخْرَى حَتَّى يُصْلِحَهَا.

75. Сизлардан бирингизнинг оёқ кийими ипи узилиб, яроқсиз бўлса то яроқли қилмай бошқасида юрмасин.

76 – إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيَجِبْ فَإِنْ كَانَ مُفْطَرًّا فَلْيَأْكُلْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ.

76. Қачон сизлардан бирингиз таомга чақирилса уни қабул этсин. Агар оғзи очиқ бўлса таомлансин. Агар рўзадор бўлса дуо қилсин.

77 – إِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ فَأَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ.

77. Албатта сизлар қиёмат кунида ўз исмларингиз ҳамда оталарингиз исмлари ила чақирилурсиз. Шундай экан исмларингизни чиройли қўйинг.

78 – حَسِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ، فَإِنَّ الصَّوْتِ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا.

78. Қуръонни овозларингиз ила гўзал қилинглр. Чунки чиройли овоз Қуръоннинг гўзаллигини зиёда қилади.

79 – اذْكُرُوا مَحَاسِنَ مَوْتَاكُمْ وَكُفُّوا عَن مَسَاوِيهِمْ.

79. Ўликларингизни яхши амаллари ила эсга олинглр. Ёмонликларини эслашдан тийилинглр.

80 – ثَلَاثٌ كُلُّهُنَّ حَقٌّ عَلَى مُسْلِمٍ: عِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَشُهُودُ الْجَنَازَةِ وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ إِذَا حَمِدَ اللَّهَ.

80. Уч нарса мусулмоннинг устидаги ҳақлардандир:

1. Касални бориб кўриш. 2. Жанозада қатнашиш. Акса уриб, алҳамдулиллаҳ, деб айса ярҳамукаллоҳ деб жавоб қайтариш.

81 – إِذَا نُمْتُمْ فَأَطْفِئُوا الْمِصْبَاحَ فَإِنَّ الْفَأْرَةَ تَأْخُذُ الْفَتِيلَةَ فَتُحْرِقُ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَأَوْكُوا الْأَسْقِيَةَ وَخَمِّرُوا الشَّرَابَ.

81. Қачон ухласангиз чироқни ўчиришлар, чунки сичқон пиликни олиб, хонадон соҳибларини кўйдириб юборади. Эшикларни ёпинглар, мешларни оғзини боғланглар ва ичимликни устини ёпинглар.

82 – مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ وَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أضعفُ الْإِيمَانِ.

82. Сизлардан ким мункар ишни кўрса қўли билан ўзгартирсин, имкони бўлмаса тили билан қайтарсин, удалай олмаса қалби билан ёмон кўрсин ва бу иймоннинг энг заифидир.

83 – ثَلَاثَةٌ لَا يُحْجَبُونَ عَنِ النَّارِ: الْمَتَانُ وَعَاقُ وَالِدِهِ وَمُدْمِنُ الْخَمْرِ.

83. Уч тоифа кишини дўзах оловидан тўсилмайди: миннат қилувчи, ота-онасига оққ бўлувчи, ароққа муккасидан кетган киши.

84 – لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الرَّاشِي وَالْمُرْتَشِي.

84. Пора берувчи ва пора олувчига Аллоҳнинг лаънати бўлсин.

85 – إِنَّ أَبْغَضَ الرَّجَالِ إِلَى اللَّهِ الْأَلَدُ الْخَصْمُ.

85. Албатта Аллоҳга энг ғазабли кишилар қаттиқ душманлик қилувчилар.

86 – لَيْسَ مِنَّا مَنْ عَشَّ مُسْلِمًا أَوْ ضَرَّهُ أَوْ مَكَرَهُ.

86. Ким мусулмонни алдаса ёки зарар келтирса ёки алдашга ҳаракат қилса биздан эмас.

87 – دَعُ قَيْلٍ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ.

87. Деди-деди каби беҳуда сўзларни, кўп савол беришни ва молни беҳудага сарфлашни ташла.

88 – مَنْ اطَّلَعَ فِي كِتَابِ أَخِيهِ بِغَيْرِ أَمْرِهِ فَكَأَنَّمَا اطَّلَعَ فِي النَّارِ.

88. Ким биродарининг мактубига унинг рухсатисиз қараса, гўёки дўзах оловига қарагандек бўлибди.

89 – لَا تَلَاعَنُوا بِلَعْنَةِ اللَّهِ وَلَا بِغَضَبِهِ وَلَا النَّارِ.

89. Аллоҳнинг лаънати, ғазаби ва дўзахи билан лаънатламанглар.

90 – مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً إِذَا دُعِيَ إِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ.

90. Ким гувоҳликка чақирилсаю, ўз гувоҳлигини беркитса, ёлғон гувоҳлик берувчи киши каби бўлур.

91 – إِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ.

91. Сизлардан аввалги уммат агар ичларидан аслзода шахс ўғрилик қилса унга жазони қўллашмас, қачон заиф бечора ўғрилик қилса, унга жазо қўллашар эди.

92 – إِذَا تَجَشَّاءَ أَحَدُكُمْ أَوْ عَطَسَ فَلَا يَرْفَعُ بِهِمَا الصَّوْتِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يُحِبُّ أَنْ يَرْفَعَ بِهَا الصَّوْتِ.

92. Сизлардан бирингиз кекирса ёки акса урса овозини кўтармасин, чунки шайтон овоз баландлашини яхши кўради.

93 – إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَىٰ فِيهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ مَعَ السَّأْوِبِ.

93. Сизлардан бирингиз эснаса қўлини оғзини устига қўйсин, чунки шайтон эсноқ билан бирга киради.

94 – آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُتْمِنَ خَانَ.

94. Мунофиқнинг учта белгиси бор: гапирса ёлғон сўзлайди, ваъда берса уддасидан чиқмайди ва омонат қўйилса хиёнат қилади.

95 – الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْحَطِيبَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ وَالصَّلَاةُ نُورُ الْمُؤْمِنِ وَالصِّيَامُ جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ.

95. Худди олов ўтинни егани каби ҳасад яхшиликларни ейди. Сув оловни ўчирганидек садақа хато ва камчиликни ўчиради. Намоз мўминнинг нуридир, рўза дўзахдан тўсувчи қалқондир.

96 – إِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ يُحِبُّ مِنَ الْعَامِلِ إِذَا عَمِلَ أَنْ يُحْسِنَ عَمَلَهُ.

96. Албатта Аллоҳ таоло ишчининг ўз ишини гўзал тарзда адо этишини яхши кўради.

97 – لَا عَقْلَ كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعَ كَالْكَفِّ وَلَا حَسَبَ كَحُسْنِ الْخُلُقِ.

97. Тадбир каби ақл йўқ. Ўзини ҳаромдан тийиш каби тақво йўқ. Гўзал хулқ каби мартаба йўқ.

98 – أَعْظَمُ النَّاسِ هَمًّا الْمُؤْمِنُ يَهْتَمُّ بِأَمْرِ دُنْيَاهُ وَأَمْرِ آخِرَتِهِ.

98. Инсонларнинг ғам жиҳатидан энг улуғи дунё ва охират ишларига диққат билан эътиборли бўлган мўминдир.

99 – أَصْلِحُوا دُنْيَاكُمْ وَاعْمَلُوا لِآخِرَتِكُمْ كَأَنَّكُمْ تَمُوتُونَ غَدًا.

99. Дунёингизни яхшиланг, охиратингиз учун худди эртага ўладигандек амал қилинг!

100 – إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَفْعَلَ أَمْرًا فَتَدَبَّرْ عَاقِبَتَهُ فَإِنْ كَانَ خَيْرًا فَاْمُضِ وَإِنْ كَانَ شَرًّا

فَأَنْتِهِ.

100. Агар бир иш қилишни хоҳласанг дарҳол унинг оқибати хусусида чора тадбирини кўргин. Агар оқибати яхшилик бўлса бошла, агар ёмон бўлса тўхтат.

101 – خُذِ الْأَمْرَ بِالْتَّوْبَةِ فَإِنَّ رَأَيْتَ فِي عَاقِبَتِهِ خَيْرًا فَاْمُضِ وَإِنْ خِفْتَ غِيًّا فَاْمُسِكْ.

101. Ишни тадбир билан қил, агар шу ишинг оқибатида хайрни кўрсанг давом этгин. Бордию хато қилишдан кўрқсанг воз кечгин.

102 – خَيْرُكُمْ مَنْ لَمْ يَتْرُكْ آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ وَلَا دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ وَلَمْ يَكُنْ كَلًّا عَلَى النَّاسِ.

102. Сизларни яхшиларингиз дунё ҳаёти учун охират ҳаётини ва охират ҳаёти учун дунё ҳаётини тарк этмайдиган ҳамда одамларга боқиманда бўлмайдиган кишидир.

103 – اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: حَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ وَشَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ.

103. Беш нарсдан олдин беш нарсани ғанимат билгин: ўлиминг келишидан олдин ҳаётингни, касаллик келишидан олдин соғломлигингни, машғул ва бандлик келишидан олдин эркинликни, қарилик келишидан олдин ёшлигингни, бойлик келишидан олдин камбағаллигингни.

104 – إِذَا سَرَّتْكَ حَسَنَاتُكَ وَسَاءَتْكَ سَيِّئَاتُكَ فَأَنْتَ مُؤْمِنٌ.

104. Агар яхшиликларинг сени хурсанд қилса ва ёмонликларинг сени хафа қилса демак сен мўминсан.

105 – مَا كَرِهْتَ إِنْ يَرَاهُ النَّاسُ مِنْكَ فَلَا تَفْعَلْهُ بِنَفْسِكَ إِذَا خَلَوْتَ.

105. Одамлар сенда кўришларини кариҳ кўрган нарсани ўзинг холи қолганда бажарма!

106 – عَوِّدُوا قُلُوبَكُمْ التَّرَقُّبَ وَأَكْثِرُوا التَّفَكُّرَ وَالْإِعْتِبَارَ.

106. Қалбларингизни кузатиб туришга одатлантиринглар, тафаккур ва эътиборни кўпайтиринглар.

107 – خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ إِذَا أَسَأُوا اسْتَغْفَرُوا وَإِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبَشَرُوا وَإِذَا سَافَرُوا قَصَرُوا وَأَفْطَرُوا.

107. Умматимнинг хайрлиси шундайки, агар ёмонлик қилсалар тавба ила кечирим сўрайдилар агар яхшилиқ хурсанд бўладилар агар сафарда бўлсалар намозларини қаср ўқирлар ва оғизлари очик бўлур.

108 – ثَلَاثٌ يَتَحَدَّثُونَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ آمِنِينَ وَالنَّاسُ فِي الْحِسَابِ: رَجُلٌ لَمْ تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَأَيِّمٍ وَرَجُلٌ لَمْ يَمُدَّ يَدَيْهِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ لَهُ وَرَجُلٌ لَمْ يَنْظُرْ إِلَى مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ.

108. Қиёмат кунида инсонлар ҳисоб-китоб қилинаётганда уч тоифа кишилар арш соясида омонликда гапираверадилар.

1. Бир кишики, Аллоҳ йўлидаги хизматида маломатчининг маломати тўсиб қўймайди.

2. Бир кишики, ўзига ҳалол бўлмаган нарсага қўл чўзмайди.

3. Бир кишики, Аллоҳ унга ҳаром қилган нарсага назар солмайди.

109 – تَعَرَّفَ إِلَى اللَّهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَّةِ.

109. Сен Аллоҳ таолони кенгчиликда танигин, У Зот ҳам сени қийинчиликда танийди.

110 – إِنَّ اللَّهَ يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَكْرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا، فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَأَنْ تَنَاصَحُوا مِنْ وَلَاهَ اللَّهُ أَمْرَكُمْ وَيَكْرَهُ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ.

110. Албатта Аллоҳ сизлар учун уч нарсада рози бўлур ва уч нарсада норози бўлур.

Унга ибодат қилишингиз, Унга бирор нарсани шерик тутмаслигингиз, Аллоҳ арқонини жам бўлиб маҳкам ушлашингиз, фирқа бўлиб кетмаслигингиз ва Аллоҳ бошлиқ қилган кишиларга насихатда бўлишингизда рози бўлур.

Аллоҳ "деди-деди"ни, кўп савол беришни ва молни зое қилишни ёмон кўради.

111 – إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُجَاهِدُ بِسَيْفِهِ وَلِسَانِهِ.

111. Албатта мўмин банда қиличи ва тили билан жидду-жаҳд қилади.

112 – إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ.

112. Албатта Аллоҳ таоло сизларнинг суратларингиз ва мол-дунёларингизга назар қилмайди. Лекин қалбларингизга ва амалларингизга назар қилади.

113 – إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ. صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ.

113. Қачон инсон вафот қилса уч амалидан бошқаси тўхтатилади. Улар садақай жория, фойдалиқ илм ва дуо қиладиган солиҳ фарзанд.

114 – سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ وَسَاقِيَهُمْ آخِرُهُمْ شُرْبًا.

114. Қавмнинг бошлиғи қавмининг хизматини қилади. Қавмга сув ичирувчи ўзи охирида ичади.

115 – مَا نَحَلَ وَالِدٌ لِّوَلَدِهِ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.

115. Отанинг ўз фарзандига гўзал одоб беришдан кўра афзалроқ ҳадяси йўқ.

116 – لِأَنَّ يَهْدِيَّ اللَّهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلًا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ
وَعُرِبَتْ.

116. Сен сабаб бир кишини Аллоҳ ҳидоят қилмоқлиги куёшнинг чиқиб ботишидан сен учун яхшироқ.

117 – لِكُلِّ شَيْءٍ طَرِيقٌ وَطَرِيقُ الْجَنَّةِ الْعِلْمُ.

117. Ҳар бир нарсанинг йўли бор, жаннатнинг йўли илм.

118 – طَلَبُ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ وَالْحَجِّ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

118. Илм олиш Аллоҳ ҳузурида (нафл) намоз ўқиш, рўза тутиш, ҳаж қилиш, Аллоҳ йўлида жидду-жаҳд қилишдан афзалроқ

119 – الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ وَعِمَادُ الْإِيمَانِ وَمَنْ عَلَّمَ عِلْمًا أَتَمَّ اللَّهُ أَجْرَهُ وَمَنْ تَعَلَّمَ فَعَمِلَ عِلْمَهُ اللَّهُ مَا لَمْ يَعْلَمْ.

119. Илм Исломнинг ҳаёти ва иймоннинг устунидир. Кимки илмни ўргатса Аллоҳ унга мукофотини тўлиқ беради. Ким илмни ўрганса ва унга амал қилса, Аллоҳ унга билмаганларини ўргатади.

120 – الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ شَرِيكَانِ فِي الْخَيْرِ وَسَائِرُ النَّاسِ لَا خَيْرَ فِيهِ.

120. Олим ва таълим олувчи яхшилик йўлида шерикдир. Бошқа инсонлар яхшиликдан маҳрумдир.

121 – مَا خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَيْتِهِ يَطْلُبُ عِلْمًا إِلَّا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ.

121. Киши уйидан илм талабида чиқса, Аллоҳ унга жаннатга элтувчи йўлни енгил қилади.

122 – عَلِّمُوا أَبْنَاءَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّمْيَ وَالْمَرْأَةَ الْمَغْزَلَ.

122. Ўғил фарзандларингизга сузиш ва мерганликни ўргатинг қизларга йигириш, (тикувчиликни) ўргатинг.

123 – كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِي الْبَحْرِ وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ.

123. Илмни тарқатмай яширувчини ҳамма лаънатлайди. Ҳатто денгиздаги балиқ ва самодаги куш ҳам.

124 – لِأَنَّ يُؤَدَّبَ الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَّصَدَّقَ بِصَاعٍ.

124. Кишининг ўз ўғлини тарбиялаб одоб бермоғи унинг учун бир соъ миқдорида садақа қилмоғидан яхшидир.

125 – مِنْ فِقْهِ الرَّجُلِ أَنْ يَصْلِحَ مَعِيشَتَهُ. وَلَيْسَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا طَلَبُ مَا يُصْلِحُكَ.

125. Яшаш тарзини чиройли йўлга қўйиши кишининг фақиҳлигидан далолатдир. Ўзини ислоҳоти йўлида талабгор бўлиб юриши кишини дунёни яхши кўришни англатмайди.

126 – عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَاتَّخِذُوهُ إِمَامًا وَقَائِدًا فَإِنَّهُ كَلَامُ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي هُوَ مِنْهُ وَإِلَيْهِ يَعُودُ فَأَمِنُوا.

126. Сизлар ўзингизга Қуръонни лозим тутинг, уни имом ва йўлбошчи қилиб олинг. Чунки у оламлар робби Аллоҳнинг каломидир. Қуръон Аллоҳ томонидан келган ва Унга қайтади, шундай экан унга иймон келтиринглар.

127 – أَيُّمَا نَاشِيٍّ نَشَاءُ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ وَالْعِبَادَةِ حَتَّى يَكْبُرَ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَوَابَ الْإِثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ صِدِّيقًا.

127. Қайси ўспирин илм талаби ва ибодатда ўсса Аллоҳ таоло унга қиёмат куни етмиш икки сиддиқнинг савобини ато қилади.

128 – لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ.

128. Яратувчига осий бўлинадиган ишда махлуқга итоат қилиш йўқ.

129 – أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَالِمٌ لَمْ يَنْفَعَهُ عِلْمُهُ.

129. Қиёмат куни азоб жиҳатидан энг қаттиғи илми фойда бермаган олимдир.

130 – صَاحِبُ الدَّيْنِ مَغْلُوبٌ فِي قَبْرِهِ إِلَى قَضَاءِ دِينِهِ.

130. Қарздор киши то қарзини узгунча қабрида кишанланган ҳолда бўлади.

131 – الدَّيْنُ شَيْنٌ الدَّيْنِ.

131. Қарзга ботишлик диннинг булғовчидир.

132 – أَنْتُمْ أَعْلَمُ بِأُمُورِ دُنْيَاكُمْ.

132. Сизлар дунёдаги ишларингизни мендан кўра яхшироқ биласизлар.

133 – اسْتَعِيدُوا بِاللَّهِ مِنَ الْفَقْرِ وَالْعَيْلَةِ وَمَنْ أَنْ تَظْلِمُوا أَوْ تُظْلَمُوا.

133. Аллоҳ номи билан фақирлик ва ночорликдан паноҳ сўранг ҳамда зулм қилишдан ва зулм қилинишдан паноҳ сўранг.

134 – مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ وَأَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ.

134. Киши қўл меҳнати орқали тирикчилик қилганчалик яхши таом емайди. Албатта Аллоҳнинг набийси Довуд алайҳиссалом қўл меҳнатлари орқали тирикчилик қилардилар.

135 – عَلَيْكَ بِالْإِيَّاسِ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَإِيَّاكَ وَالطَّمَعِ فَإِنَّهُ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَصَلَّ صَلَاتَكَ وَأَنْتَ مُودِّعٌ وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَدِرُ مِنْهُ.

135. Сен одамларнинг қўлидаги нарсада ноумид бўл, тамаъдан ҳазир бўл, чунки тамаъ нақд фақирликдир. Сен видолашувчи каби намоз ўқи ва узр айтадиган нарсадан сақлан!

136 – رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً اِكْتَسَبَ طَيِّبًا وَأَنْفَقَ قَصْدًا وَقَدَّمَ فَضْلًا لِيَوْمِ فَقْرِهِ وَحَاجَتِهِ.

136. Аллоҳ бир кишини раҳм қилсин, у пок йўл билан касб қилиб, ўртача ишлатса ва ортганини камбағаллик куни ва муҳтож пайтига олиб қўйса.

137 – اسْتَغْنَوْا عَنِ النَّاسِ وَلَوْ بِشَوْصِ السَّوَالِكِ.

137. Мисвок шохчасидек нарсада ҳам одамлардан беҳожат бўлинг.

138 – إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى عَبْدَهُ تَعَبًا فِي طَلَبِ الْحَلَالِ.

138. Албатта Аллоҳ ҳалол ризқ талабидаги бандасини чарчаган ҳолда кўришни севади.

139 – لِأَنَّ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ ثُمَّ يَغْدُو إِلَى الْجَبَلِ فَيَحْتَطِبُ فَيَبِيعُ وَيَأْكُلُ وَيَتَصَدَّقَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ.

139. Сизлардан бирингиз арқонини олиб, сўнгра тоққа бориб, ўтин териб, шу ўтинни сотиб қорнини тўйғизмоғи ва садақа қилмоғи одамлардан сўрашлиқдан яхшироқдир.

140 – إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ فَإِذَا خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا.

140. Аллоҳ таоло айтади: Мен икки шерикнинг учинчисиман модомики, бири иккинчисига хиёнат қилмаса. Агар хиёнат қилса мен уларнинг орасидан чиқдим.

141 – مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً فَلَهُ فِيهَا أَجْرٌ وَمَا أَكَلَتِ الْعَافِيَةُ مِنْهَا فَبِهِوَ لَهُ صَدَقَةٌ.

141. Кимки ўлик ерни тирилтирса, унинг учун ажр бордир. Ундан жони бор нарсалар еса, бу унинг учун садақадир.

142 – مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَزْرَعُ زَرْعًا أَوْ يَغْرِسُ غَرْسًا فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ أَوْ
بَهِيمَةٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ.

142. Қайси мусулмон уруғ экса ёки кўчат ўтқазса сўнг ундан қуш ё инсон ё ҳайвон истеъмол қилса, бу экувчи учун садақа бўлади .

143 – إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُحْتَرَفَ.

143. Албатта Аллоҳ касб–ҳунарли бўлган бандани севади.

144 – كَانَ زَكْرِيَّا فَجَارًا.

144. Закариё алайҳиссалом қудуқ қазиб сув чиқарувчи эдилар.

145 – مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ عِنْدَهُمْ شَاةٌ إِلَّا وَفِي بَيْتِهِمْ بَرَكَةٌ.

145. Қайси хонадонда қўй бўлса, демак уларнинг уйида барака бордир.

146 – الإِقْتِصَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفُ الْمَعِيشَةِ وَالتَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ
وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ.

146. Сарф харажатда тежамкорликлик тирикчиликнинг тенг ярмидир. Одамлар билан дўстона муносабатда бўлиш ақл заковатнинг ярмидир. Чиройли савол бериш илмнинг ярмидир.

147 – أَحْسِنُوا لِبَاسِكُمْ وَأَصْلِحُوا رِحَالَكُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَأَنَّكُمْ شَامَةٌ فِي النَّاسِ.

147. Кийимларингизни чиройли қилиб кийинглар, уловларингизни яроқли қилиб (мининглар) ҳатто одамлар орасида ҳол каби бўлинглар.

148 – كُلُوا وَاشْرَبُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبِسُوا فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ.

148. Енглар, ичинглар, садақа қилинглар ва кибрга кетмай, исроф қилмай кийининглар.

149 – بَرِّدُوا طَعَامَكُمْ يُبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ.

149. Таомларингизни совутиб енглар, шунда сизларга барака берилур.

150 – غَسْلُ الْإِنَاءِ وَطَهَارَةُ الْفَنَاءِ يُورِثَانِ الْغِنَى.

150. Идишни ювиш ва ҳовли саҳнасини тоза тутиш бойликни келтиради.

151 – إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبْغِضُ الْوَسَخَ وَالشَّعَثَ.

151. Албатта Аллоҳ, ифлос-кир ҳамда тўзғиган-тартибсизни ёмон кўради.

152 – حَقُّ اللَّهِ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ.

152. Аллоҳ таолонинг ҳар бир мусулмон устидаги ҳаққи ҳар етти кунда бир, боши ва танасини ювиб ғусл қилишидир.

153 – حَقُّ اللَّهِ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ السَّوَّاءُ وَغُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَأَنْ يَمْسَ مِنْ طِيبٍ أَهْلِهِ إِنْ كَانَ.

153. Ҳар бир мусулмоннинг бурчи, мисвок тутиш, жума куни ғусл қилиш ва агар топилса аҳлининг хушбўй нарсаларидан суртиш.

154 – تَدَاوُوا بِالْبَابِ الْبَقَرِ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ فِيهَا شِفَاءً فَإِنَّهَا تَأْكُلُ مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ.

154. Сигирнинг сутлари билан даволанинглари. Чунки сигир барча ўсимликларни егани учун Аллоҳ унда шифо бўлдиришини умид қиламан.

155 – إِذَا سَمِعْتُمْ بِالطَّاعُونَ بِأَرْضٍ فَلَا تَدْخُلُوا عَلَيْهِ وَإِذَا وَقَعَ وَأَنْتُمْ بِأَرْضٍ فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا فِرَارًا مِنْهُ.

155. Қачон бир маконда ўлат борлигини эшитсангиз у жойга кирманглари. Агар сизлар мавжуд бўлган маконда зоҳир бўлса, у ердан қочган ҳолда чиқиб кетманглари.

156 – إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَيْثُ خَلَقَ الدَّاءَ خَلَقَ الدَّوَاءَ فَتَدَاوُوا.

156. Албатта Аллоҳ таоло касалликни яратди ва шифони ҳам яратди, бас даволанинглари.

157 – إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِي مَا حُرِّمَ عَلَيْكُمْ.

157. Аниқки, Аллоҳ сизларга ҳаром қилинган нарсада шифони бермади.

158 – كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

158. Барча маст қилувчи нарса ароқдир ва барча маст қилувчи ичимлик ҳаромдир.

159 – أَنهَائِكُمْ عَنْ قَلِيلٍ مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ.

159. Сизларни кўпи маст қилувчи нарсанинг озидан ҳам ман қиламан.

160 – اجْتَنِبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ.

160. Ароқ (маст қилувчи ичимлик)дан сақланинглр. Чунки у барча ёмонликларнинг калитидир.

161 – مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ.

161. Кимдир бизнинг ишимизда бирор янгиликни пайдо қилсаю, у диндан бўлмаса, ўша нарса рад қилингандир.

162 – الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

162. Иймон – Аллоҳга, Унинг фаришталарига, Унинг китобларига, Унинг элчиларига, қиёмат кунига ва тақдирнинг яхши ва ёмонига ишонишдир

163 – الْإِيمَانُ بِاللَّهِ إِفْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَصْدِيقٌ بِالْقَلْبِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ.

163. Иймон – Аллоҳга ишониш, тили билан иқроп бўлиш, қалб билан тасдиқлаш ва дин арконларига амал қилмоқликдир.

164 – ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا.

164. Ким Аллоҳни Робб, Исломни дин деб ва Муҳаммад алайҳиссаломни Аллоҳнинг элчиси дея эргашса, у иймоннинг мазасини тотибди.

165 – الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحَجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.

165. Ислом – Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва албатта Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси, дея гувоҳлик беришинг, намозни адо қилиб закот беришинг, рамазон рўзасини тутишинг ва йўлига қурбинг етса ҳаж қилишингдир.

166 – مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ.

166. Ким, Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва албатта Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси дея гувоҳлик берса Аллоҳ унга дўзахни ҳаром қилади.

167 – أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مُخْلِصًا مِنْ قَلْبِهِ.

167. Ким қалбдан, ихлос билан холисона “Лаа илаҳа иллаллоҳ” деса Қиёмат кунида менинг шафоатим сабабли инсонларнинг энг бахтлиси бўлур.

168 – جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ، أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

168. Сизлар иймонингизни “Лаа илаҳа иллаллоҳ” жумласини такрор такрор айтиш ила янгилаб туринглар.

169 – أَخْلِصُوا عِبَادَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَأَقِيمُوا حَمْسَكُمْ وَأَدُّوا زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ طَيِّبَةً بِهَا أَنْفُسُكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَحَجُّوا بَيْتَكُمْ تَدْخُلُوا جَنَّةَ رَبِّكُمْ.

169. Аллоҳ таолонинг ибодатида холис бўлинглар, беш вақт намозни адо қилинглар, мол дунёларингиз закотини чин кўнгилдан чиқаринглар

рамазон ойи рўзасини тутинглар, уйингиз (яъни Байтуллоҳ)ни ҳаж қилинглар ва Роббингиз жаннатига кирилинглар!

170 – الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ.

170. Намоз диннинг устунидир.

171 – خَيْرُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا.

171. Амалларнинг яхшиси намозни илк вақтидаёқ адо этишдир.

172 – إِنَّ كُلَّ صَلَاةٍ تَحُطُّ مَا بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْ خَطِيئَةٍ.

172. Шубҳасиз ҳар бир намоз ўзидан олдинги хато ва камчиликларни ўчиради.

173 – حَافِظٌ عَلَى الْعَصْرَيْنِ صَلَاةً قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةً بَعْدَ غُرُوبِهَا.

173. Куннинг икки вақтидаги намозни, яъни қуёш чиқишидан олдинги ва қуёш ботгандан кейинги намозни муҳофаза қил.

174 – أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لَوْ قَتَلَهَا وَبُرِّ الْوَالِدَيْنِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

174. Амалларнинг энг афзали вақтида ўқилган намоз, ота-онага яхшилик қилиш ва Аллоҳ йўлида қилинган жидду-жаҳддир.

175 – مَثَلُ الصَّلَاةِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرٍ جَارٍ عَذْبٍ عَلَى بَابٍ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ فَمَا يُبْقِي ذَلِكَ مِنَ الدَّنَسِ.

175. Беш вақт намозларнинг мисоли гўёки сизлардан бирингизнинг эшиги ёнидан оқиб ўтувчи чучук сув бўлиб, у ҳар куни беш мартаба шу сувда чўмилса, унда бирор кир қоладими.

176 – الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَالْوُضُوءُ مِفْتَاحُ الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةُ مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ.

176. Дуо раҳмат калитидир. Таҳорат намоз калитидир. Намоз жаннат калитидир.

177 – الْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ كَفَّارَةٌ مَا بَيْنَهُمَا مَا لَمْ تُغَشَّ الْكَبَائِرُ.

177. Жумадан жумагача бўлган фурсат орасидаги гуноҳлар каффорат қилингандир, модомики кабира гуноҳлар аралашмаса

178 – صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً.

178. Жамоат ила ўқилган намоз ёлғиз ўқилган намоздан йигирма етти мартаба фазилатлидир.

179 – **إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تُقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيَوْمِكُمْ عُلَمَاؤُكُمْ فَإِنَّهُمْ وَفَدُكُمْ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رَبِّكُمْ.**

179. Агар намозингиз қабул қилиниши сизларни шод қилса, олимларингиз имомликка ўтсин. Чунки улар сизлар билан Роббингиз орасидаги элчидир.

180 – **سُؤُوا صُفُوفَكُمْ لَا تَخْتَلِفْ قُلُوبُكُمْ.**

180. Сафларингизни текисланг, қалбларингиз турлича бўлиб қолмасин.

181 – **إِذَا صَلَّيْتُمُ الْفَجْرَ فَلَا تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ.**

181. Қачон бомдод намозини ўқиб бўлсангиз, ризқларингизни талаб қилишдан ухлаб қолманг.

182 – **إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَضَعَ عَنِ الْمُسَافِرِ الصَّوْمَ وَشَطْرَ الصَّلَاةِ.**

182. Албатта Аллоҳ таоло мусофирдан рўзани соқит қилди ва намозини (қаср қилиб) ярмини ўқишни буюрди.

183 – إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى افْتَرَضَ صَوْمَ رَمَضَانَ وَسَنَنْتُ لَكُمْ قِيَامَهُ فَمَنْ صَامَهُ وَقَامَهُ
إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا وَيَقِينًا كَانَ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى.

183. Албатта Аллоҳ таоло рамазон ойида рўза тутишни фарз қилди ва мен сизларга рамазон ойи кечаларида ибодатда қоим бўлишни суннат қилдим. Бас кимки тўлиқ ишонч, савоб умиди ва ўта кучли ишончда рўза тутиб, кечаси бедор бўлса, мана шу ўтган гуноҳлари учун каффорот бўлади.

184 – صُومُوا تَصِحُّوا.

184. Рўза тутинг соғлом бўласизлар.

185 – ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ: دَعْوَةُ الصَّائِمِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ
الْمُسَافِرِ.

185. Уч кишининг дуоси қабулдир:

1. Рўзадорнинг дуоси.
2. Мазлумнинг дуоси.
3. Мусофирнинг дуоси.

186 – إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لَدَعْوَةً مَا تُرَدُّ.

186. Албатта Рўзадор учун “оғиз очиш” пайтида қабул бўладиган дуо бордир.

187 – ذَاكُرُ اللّٰهِ فِي رَمَضَانَ مَغْفُورٌ لَّهُ وَسَائِلُ اللّٰهِ فِيهِ لَا يَخِيبُ.

187. Рамазон ойида Аллоҳни зикр қилувчининг гуноҳлари кечирилган ва Аллоҳдан сўрагувчини қуруқ қайтарилмас.

188 – إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُفِطِرْ عَلَى تَمْرٍ فَإِنَّهُ بَرَكَةٌ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ تَمْرًا فَلْيُفِطِرْ عَلَى الْمَاءِ فَإِنَّهُ طَهُورٌ.

188. Агар сизлардан бирингиз “оғиз очмоқ”чи бўлса хурмо ила очсин. Чунки у баракадир. Агар хурмо топа олмаса сув билан очсин, чунки у покловчидир.

189 – أَمْرٌ بِيَوْمِ الْأَضْحَى عِيدًا جَعَلَهُ اللّٰهُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ.

189. Мен қурбонлик кунини ҳайит қилишга буюрилдим, Аллоҳ таоло уни бу уммат учун (хос) қилди.

190 – رَبَّنَا الْعِيدِينَ بِالتَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّقْدِيسِ.

190. Икки (Рамазон ва Қурбон) ҳайитини "Лаа илааҳа иллаллоҳ", "Аллоҳу акбар", "Алҳамдулиллаҳ", айтиш ва У зотни улуғлаш билан зийнатланглар.

191 – مَا عَلَى أَحَدِكُمْ إِنْ وَجَدَ سَعَةً أَنْ يَتَّخِذَ ثَوْبَيْنِ لِيَوْمِ الْجُمُعَةِ سِوَى ثَوْبِي

مَهْنَتِهِ.

191. Агар сизлардан бирингизни имконияти кенгроқ бўлса, ишга киядиган кийимидан ташқари жума куни учун икки кийим қилиб қўйсин.

192 – الصَّلَاةُ عِمَادُ الْإِيمَانِ وَالْجِهَادُ سَنَامُ الْعَمَلِ وَالزَّكَاةُ بَيْنَ ذَلِكَ.

192. Намоз иймоннинг устунидир, жидду-жаҳд амалнинг ўрқачидир ва закот шу иккисининг орасидадир.

193 – بَرِّئِي مِنَ الشُّحِّ مَنْ أَدَّى الزَّكَاةَ وَقَرَى الضَّيْفَ وَأَعْطَى فِي النَّائِبَةِ.

193. Ким закотини адо қилса, меҳмон кутса ва қийинчиликда ҳам берса бахилликдан йироқдир.

194 – إِذَا أَدَّيْتَ زَكَاةَ مَالِكَ فَقَدْ أَذْهَبْتَ شَرَّهُ.

194. Агар молингни закотини берсанг, ёмонлик етишини бартараф қилибсан.

195 – أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ جِهَادٍ لَا شَوْكَةَ فِيهِ حُجُّ الْبَيْتِ.

195. Тикони йўқ жидду жаҳдга сизни йўллаб қўяйми? У Байтуллоҳни ҳаж қилишдир.

196 – مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

196. Ким Аллоҳ учун ҳаж қилса, беадаб гаплар гапирмаса ва гуноҳ иш қилмаса, худди онаси туққан кундек гуноҳсиз қайтади.

197 – الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةَ.

197. Мабрур (гуноҳ содир этилмаган) ҳажнинг мукофати фақат жаннатдир.

198 – تَعَجَّلُوا إِلَى الْحَجِّ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي مَا يَعْزُضُ لَهُ.

198. Ҳаж қилишга шошилинг. Чунки, сизларнинг бирингиз нима юз беришини билмайди.

199 – قُلْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي فَإِنَّ هَؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتَكَ.

199. "Аллоҳим мени кечир, менга раҳм қил, мени офиятда қил, менга ризқ бер", деб айт, чунки мана шу нарсалар сени дунё ва охиратингни жам қилади.

200 – اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى.

200. Аллоҳим! Мен сендан ҳидоят (тўғри йўлга бошлашинг)ни, тақво (ўзингдан қўрқиб итоатда бўлишим)ни ва иффат ва беҳожатликни сўрайман.